

*Det gode liv
- på dei grønne øyane*

Barnehagebruksplan Rennesøy kommune

Fra 2015 til 2025

Sist revidert november 2014

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Planforutsetninger.....	3
a. Nasjonale føringer	3
b. Kommunale føringer	4
c. Status for barnehagene i Rennesøy kommune	4
d. Mandatet.....	5
3 Barnehagens tilstand og utnyttelsesgrad.....	5
a. Punkter i befaringen	5
b Barnehagens tilstand.....	7
c. Barnehagens utnyttelsesgrad	7
4. Samspill mellom pedagogisk arbeid og fysisk miljø	8
a. Arealberegning i nye barnehager	8
b.De minste i barnehagen	8
c. Optimal heldagsdrift.....	8
d. Organisering av rom	8
e. «Rom i rommet».....	9
f.Dokumentasjon av arbeidet i barnehagen.....	9
g. Valg av tomt og byggets plassering	9
5. Estimert barnetallsutvikling og behovsutvikling frem til 2025.....	9
a. Kommuneinndeling	9
b. Boligbygging	9
c. Antall ettåringer i Rennesøy 2015 – 2025 basert på prognoseverktøyet KOMPAS	10
d Behov for nye barnehageplasser.....	10
6. Plan og utfordringer tilknyttet å møte behov for nye barnehageplasser	12
a. Utfordringer.....	13
b. Barnehagerett og telledato	13
c. Barnehagerett i nærmiljøet	13
d. Plan for å møte behovet for nye barnehageplasser.....	14
e. Oppsummering av tiltak	14
7. Økonomiske konsekvenser.....	14
b. Barnehagens størrelse.....	15
8.Oppsummering.....	15

1. Innledning

I tråd med Lov om barnehager §12a plikter Rennesøy kommune å tilby barnehageplass til alle barn bosatt i kommunen med lovfestet rett. Hovedutvalg for kultur, oppvekst og omsorg tok 27.11.2013 varsel om utarbeidelse av barnehagebruksplan 2015-2025 til orientering.

Barnehagebruksplanen er kommunens verktøy for å dimensjonere og planlegge barnehagetilbudet i kommunen. Barnehagebruksplanen viser fremskriving (estimering) av barnetall perioden 2015 – 2025.

Planen viser kvaliteter ved bygg og areal i den enkelte barnehage, samt rehabiliteringsbehov.

Videre drøfter planen barnehagetype og tilhørende driftsegenskaper. Stortingsmelding 24: «Framtidens barnehage» ligger til grunn for refleksjoner vi må gjøre når vi løfter blikket fremover i planperioden.

Eventuelle endrede arbeidsformer, reformer og andre endringer skal tilpasses byggene vi har og planlegger. Eksempelvis er det knyttet utfordringer til plassbehov avhengig av barnegruppens alderssammensetning; over eller under 3 år. Barnehageutbyggingen må være fleksibel for å ta høyde for endrede rammebetingelser.

Barnehagebruksplanen foreslås revidert hvert år sammenfallende med økonomiplanen for å ta høyde for fremskriving av barnetall og eventuelle andre føringer.

2. Planforutsetninger

Kapitlet redegjør for nasjonale og kommunale føringer for arbeid med barnehagebruksplanen, status for barnehagene i Rennesøy i dag, samt mandat og fremdrift i prosessen.

a. Nasjonale føringer

Regjeringens målsetting er full barnehagedekning til lav pris og høy kvalitet.

Lov om barnehager med forskrifter §8 «Kommunens ansvar»:

«Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen jf § 12a. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.»

Etter lov om barnehager §12a «Rett til barnehageplass»:

«Barn som fyller ett år senest utgangen av august det året det skal søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter. Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen det er bosatt i.»

Styrende dokument for barnehagevirksomhet er:

- *Lov om barnehager med forskrift*
- *St.meld 16: «...og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring.»*
- *St.meld 41: «Kvalitet i barnehagen»*
- *NOU 2009: «Rett til læring»*
- *NOU 2010: «Med forskertrang og lekelyst»*
- *NOU 2012: «Til barnas beste»*
- *St.meld 24: «Framtidens barnehage»*

Nåværende regjering har foreløpig satt to årlige opptak på vent. I utredningen av forslaget om å iverksette to opptak i året, påpekte departementet viktigheten av å planlegge dette langsiktig frem til full implementering i 2020.

For øvrig stiller følgende lover krav til utbygging av barnehager:

- *Plan og bygningsloven*
- *Opplæringslova § 5-7: Om rett til spesialundervisning*
- *Forskrift om miljøretta helsevern i barnehager og skoler*
- *Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr*

b. Kommunale føringer

Ny kvalitetsplan for barnehage i Rennesøy kommune vedtas høsten 2014, og vil ha innvirkning når nye barnehager bygges ut. Videre legges følgende tverrfaglige og områdefaglige planer til grunn:

- *Plan for folkehelse*
- *Lese- og skriveplan for Rennesøy kommune*
- *Plan for Tidlig innsats*
- *Kvalitetsplan for barnehager i Rennesøy kommune*
- *Kommuneplanen*
- *Økonomiplanen*
- *Kontinuerlige evalueringer i tråd med kvalitetsvurderingsverktøyet Speil og tursko*

c. Status for barnehagene i Rennesøy kommune

Rennesøy kommune har 6 kommunale barnehager fordelt på sør og nord for Mastrafjordtunnelen. Bru, Vestre Åmøy og Skorpefjell ligger sør for tunnelen, og Vikevåg, Rennesøy og Østhusvik ligger nord. Skorpefjell 2 er neste byggetrinn i barnehageutbyggingen, og her foreligger en opsjon på arkitektfagene. Tomten er byggemodnet. Rennesøy kommune har ikke private barnehager.

I forbindelse med arbeid med ny kvalitetsplan og kommunal satsing på språkmiljø, har alle barnehagene en forpliktelse til å drive etter kommunens fastlagte mål. Utover det står barnehagene

fritt til å variere tema og satsing jamfør Forskrift til Barnehageloven § 2: *Barnehagens innhold sier at» Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov.»*

I 2014 er det størst søknad til barnehagene i Vikevåg på Rennesøy, og derav også ventelister på å få plass her. Det er også i Vikevåg og på Skorpefjell vi venter utbygging de nærmeste årene.

Barnehagene har ulik struktur med tanke på inndeling av aldersbestemte grupper, og også ulik utforing med tanke på base- og avdelingsbarnehager.

d. Mandatet

Mandatet bygger på sak 57/13, 27.11.13, hvor følgende mandat ble tatt til orientering:

- Fremskaffe prognoser for barnetallutvikling 2015 – 2025
- Analysere behov for kapasitetsutvikling i forhold til barnetallsutvikling
- Sikre en helhetlig gjennomgang av kommunens barnehager for å vurdere kapasitetsutnyttelse og behov
- Tilstandsvurdering av barnehagene (lovkrav, funksjonskrav, innemiljø og uteområder)
- Legge til rette for barnehagebygg som ivaretar samspillet mellom pedagogiske målsettinger og bygningsmessig utforing
- Vurdere kostnadseffektivitet opp mot barnehagens størrelse og bemanning

Arbeidet ledes av kommunalsjef for Oppvekst og Læring, men nødvendige bidragsyttere i kommunen bidrar der det er nødvendig for å belyse arbeidet på bred basis.

3 Barnehagens tilstand og utnyttelsesgrad

Under befaring vurderes bestemte punkt, skissert under 3a. Videre vurderes eventuell oversikt over kostnad til rehabilitering, og sist en utredning av utnyttelsesgrad.

a. Punkter i befaringen

Tilrettelegging for arbeid med IKT:

Barnehagene må bygges ut slik at de kan fylle kravet i Rammeplanen om å tilrettelegge for bruk av digitale verktøy. Barnehagene bør vurdere trådløst nett for å kunne nyttiggjøre seg digitale hjelpemidler og språksatsing optimalt.

Arbeidsrom for pedagogisk personale

KS sin sentrale forbundsvisе særavtale SFS 2201 fra 1.august 2012 har iverksatt arbeidstidsordning for førskolelærere. Dette medfører at barnehagene må tilrettelegge for arbeidsplasser for pedagogisk personale og for øvrig personale. Avsatt tid til planlegging fordeles utover uken, og dermed vil det ikke være behov for faste kontorplasser, men et fleksibelt system der en benytter arbeidsplassene til ulike tider. Dette muliggjør at alle ansatte kan koble seg på internett og kommunens intranett for å kunne lese dokumenter og e-post.

Møte- og grupperom

God pedagogisk virksomhet krever samarbeid, planlegging og deling. Til dette kreves egnede rom. Enkeltbarn kan også ha nytte av å samhandling med voksne eller enkelte barn i avgrensede lokaler.

Det er viktig at barnehagene er tilrettelagte for dette. I 6- avdelingsbarnehager bør det være 3 møterom. Gjennom året gjennomføres mange møter knyttet til foreldresamtaler og barn med særskilte behov. Møter og foreldresamtaler ligger på dagtid, og det er vanskelig å finne rom til møtene når så mange samtaler skal avvikles parallelt med daglig drift.

Kjøkkenen

Mattilsynet har ulike føringer for at kjøkkenet skal godkjennes til bruk, eksempelvis ekstra håndvask med berøringsfri armatur. Ved rehabilitering, vedlikehold og nybygg påser kommunen at føringene imøtekommes. Måten matproduksjon og måltider skal gjennomføres på i barnehagen må gjenspeile regler fra Mattilsynet. Internkontrollrutinene til Mattilsynet må kunne forsvares i daglig drift. Krav til antall brukere på kjøkkenet, hygiene og temperatur har betydning for valg av maskiner og kjøkkentype. Store barnehager bør ha storkjøkkenformat. For å ivareta krav bør barnehagene ha en kjøkkenansvarlig med kompetanse innen ernæring.

Universell utforming

Forskrift til barnehageloven §2 Barnehagens innhold 2.ledd:

«Ved planlegging av barnehagens utforming skal det tas hensyn til samfunnets mål om nedbygging av funksjonshemmende barrierer. Planlegging, lokalisering og bygging av nye barnehager bør være basert på prinsipper om universell utforming. Det betyr at produkter, byggverk og uteområder skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler»

Barnehagene omfattes av krav til universell utforming i Lov om helsetjenesten i kommunene sin «Forskrift om miljøretta helsevern i skoler og barnehager», og trådte i kraft 2010 uten tilbakevirkende kraft. Kravene skal utføres i forbindelse med større ombygginger, rehabilitering eller nybygg. For andre barnehager gjelder det at bygget ikke skal hindre adgang for barn, ansatte eller foreldre, og her vil det være nødvendig å gjøre tilpasninger når behov melder seg i form av hørsel, syn og annen funksjonsnedsettelse.

Lekeplass med gjerder og porter

Uteområdet skal være i samsvar med krav om universell utforming og i tråd med Lov om kontroll med produkter og forbrukstjenester. Uteområdet skal gi mulighet for variert aktivitet og lek, og portene skal ha sikkerhetslenke og lås. Uteområdet i Bru barnehage er det eneste som står på listen over rehabiliteringsbehov, og det skal gjøres i forbindelse med planlagt rehabilitering med ferdigstillelse høsten 2017 jamfør økonomiplanen.

Soveplass for de yngste barna

Flere yngre barn har forholdstallvis fått plass i barnehage. I veileder til Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler (IK-2619) står det at barnehager som tar imot barn under 3 år bør ha rom tilrettelagt for søvn og hvile. Barnehagene i Rennesøy etterkommer dette kravet, sist ved at det ble bygd vognskur i Bru barnehage. Vognene skal stå beskyttet fra uvær, vind og støy fra andre barn. Det er viktig å be styrerne om råd når soveplass skal tilrettelegges, slik at en sikrer at løsningen blir praktisk og noe barnehagene mener de kan nyttiggjøre seg.

Garderobe

Barnehagene har ulike inngangs- og garderobepartier avhengig av type barnehage, byggets alder og bruk. Garderobene skal signalisere et godt «Velkommen». De fleste garderobene er organisert i grovgarderobe og fingarderobe. Garderober dimensjonert for kun av- og påkledning kan ikke brukes til lek, og således heller ikke beregnes inn i leke- og oppholdsareal. Garderobene bør dimensjoneres for bruk av barn både over og under 3 år, med tanke på fremtidig bruk av garderobene og mulige endringer alderssammensetninger i avdelinger. De bør videre dimensjoneres med tanke på at lek kan foregå der, og således regnes inn som godkjent leke- og oppholdsareal. Tørkeskap bør unngås. Et alternativ er tørkerom mellom for eksempel to garderober.

Toaletter og stellerom

Toaletter og stellerom bør være lokalisert for effektiv og optimal bruk av voksne og barn. Stellebenker bør ha hev/senk, og vask må være nær toalett. Barnehagene tilstreber hev-senk, såpe, vask og sprit tilgjengelig nær stellebord. Utfordringen tilknyttet bruk av hev-senk er at dette er tidkrevende og tas lite i bruk tross tilgjengelighet. Arbeidstilsynet har påpekt dette i flere barnehager.

b Barnehagens tilstand

Barnehagene i Rennesøy, bortsett fra Bru barnehage, er nylig renoverte eller nybygde. Tilsyn og ferdigbefaring av ny dato rapporterer ikke avvik tilknyttet befaring i henhold til punkt i 3a. Når det gjelder Bru barnehage, skal den totalrenoveres 2017/18. Inntil videre er det foretatt skifte av kjøkken 2014, innkjøp av ergonomisk utstyr, nytt vognskur, utvidelse av parkeringsplass og rehabilitering av garderober og tilhørende fasiliteter til naturgruppen. Dette arbeidet inngikk i byggetrinn 1. Byggetrinn 2 er rehabiliteringen som ferdigstilles 2017/18.

c. Barnehagens utnyttelsesgrad

Per 30. september 2014 har vi ledig 4 avdelinger, hvorav en av disse er ledige plasser på enkeltavdelinger spredt på flere barnehager. På Skorpefjell er det ledig en småbarns- og en stor avdeling. Skorpefjell har areal nok til å ta imot flere barn ut fra arealnorm også utover disse to avdelingene, forutsatt økning i pedagog. Lønnskostnadene vil dermed påløpe, men muligheten til å gjøre dette kan være nyttig dersom utbygging blir forsinket.

I dag tilbyr Rennesøy kommune 40, 60, 80 og 100 prosent plass. En bør vurdere å kun tilby 100% plasser, fordi det gir optimal kostnadseffektivitet når det gjelder pedagognorm. ET barn teller ett barn uavhengig av plasstørrelse.

Grunnet høy befolkningsvekst har kommunen bygd ut store barnehager som imøtekommer behov for mange barnehageplasser. Befolkningsveksten gjør at vi har kalkulert med å åpne 2 nye avdelinger hvert år, men i budsjettet 2015 er tallet nedjustert til en avdeling per år, basert på reelle fødselstall i 2014. 2013 og 2014 åpnet vi 1,5 avdelinger under estimatet samlet sett. I økonomiplanen foreslås utbygging av Skorpefjell 2 med ferdigstilling 2016. Tross høy befolkningsvekst alle år frem til og med 2013, gjorde økningen et kraftig dropp våren 2014, og ligger per juni 2014 på 0,11 prosent mot estimert 3 % jamfør SSB sine tall og reell vekst forutgående år på 4%. Det er vanskelig å si om nedgangen er et forbigående fenomen, eller om nedgangen er kommet for å bli. Dersom nedgangen er kommet for å bli, vil vi måtte endre prognosene og utbyggingshastighet også i økonomiplanen. Store kull går ut våren 2015, og store kull går over i 3-årsgruppene samtidig. Det innebærer frigjøring av mange barnehageplasser. Kommunens økonomiplan må årlig vurderes opp mot prognoser og behov for utbygging. Slik det ser ut nå, kan trolig utbygging forskyves til ferdigstilling 2017/2018. Det innebærer at vi benytter alle tilgjengelige plasser i kommunens barnehager, hvilket ikke alltid tilfredsstillende foresattes ønske om å ha barn i barnehager nær kjørevei til jobb eller nær bosted.

Det er kommet innspill på at Rennesøy barnehage kunne utgjort en ren småbarnsavdeling grunnet egnede lokaler, og at barna når de ble 3 år fortsatte på Vikevåg barnehage. Det er hensyn til små barns behov for ro og oversikt som gjør at forslaget foreligger. Flexibiliteten i Vikevåg barnehage sitt bygg muliggjør å ha flere store barn der dersom Rennesøy barnehage blir en ren 1-3 års barnehage.

4. Samspill mellom pedagogisk arbeid og fysisk miljø

Barnehagebygget er en viktig ramme for alle brukerne. Bygget skal bidra til å styrke barnets muligheter for vekst og utvikling, samt bidra til gode rammer for godt arbeidsmiljø. Dette kapitlet gir føringer for bygging av nye barnehager. Departementet har gode veiledere for utbygging av barnehager.

a. Arealberegning i nye barnehager

Rennesøy kommune benytter nasjonal norm jamfør Barnehageloven og forskrifter som sier at barn over 3 år skal ha 4 m² og barn under 3 år skal ha 5,33 m². Grunnet kontinuerlige endringer i alderssammensetning, nye føringer for drift og kvalitet og andre forhold, kan det være formålstjenlig å bygge barnehager som kan romme både store og små i samme lokaler. Romløsningene og dimensjonering av utearealer må tenke grupper på både under og over 3 år, samt grupper av aldersblanding 1-6 år.

b. De minste i barnehagen

Innføring av barnehageretten i 2008 medførte at langt flere barn enn før under 3 år fikk plass i barnehagene. Barnehagene må derfor i stor grad tilpasse seg de yngste barnas behov for lekeareal, søvn, hvile og stell.

c. Optimal heldagsdrift

I tillegg til å planlegge bemanningsmessig ut fra at en har flest voksne på jobb i kjernetid når flest barn er tilstede, kan også bygget planlegges ut fra at gruppene kan slås sammen når fysiske forhold tillater det. Åpne dører mellom avdelinger gjør at barna kan fortsette med sin lek, selv om andre barn den voksne har ansvar for er i rommet ved siden av. Det er en nasjonal tendens at flere og flere benytter oppholdstiden fullt ut i barnehagen, og dermed er det viktig å bygge med tanke på det. Spredte garderober kan være et hinder når grupper skal slås sammen morgen og ettermiddag.

d. Organisering av rom

Menneskesyn av i dag fokuserer på barnet som kompetent, nysgjerrig og utforskende med egen stemme. Rommene må utformes med tanke på stimulering av lek og læring, og innredning må ivareta at barnet kan medvirke og mestre i egen hverdag. Tradisjonelt sett har barnehager hatt mange og tunge møbler. Ved utbygging må en stille spørsmål ved hvor tungt møblert rommene skal være før de hindrer utfoldelse. Gode tumlearealer og frileksarealer må ikke forstyrres av for mye gjennomgangstrafikk.

Estetiske aktiviteter må foregå i rom utstyrt med tilgjengelig materiell.

Lekekrokene må være utstyrt med leker som innbyr til rollelek.

Leker og utstyr må organiseres slik at barna kan hente det de trenger uten hjelp fra voksne. Det betyr at de må kunne åpne skuffer og skap selv, finne frem i transparente kasser og flytte på møbler på hjul for å skaffe nødvendig rom for lek. Også renhold tjener på flyttbare møbler og vegghengte oppbevaringsmoduler.

e. «Rom i rommet»

I gamle barnehager var rommene mer adskilte og små og organisert avdelingsvis. I nye barnehager tenkes fleksible løsninger. I denne fleksibiliteten må det organiseres muligheter for barna til å lage seg små kroker, egne små steder hvor de kan trekke seg tilbake og leke skjermet. Hems, skjermet dukkekrok eller lignende er slike eksempler. Reoler kan benyttes til romdelere, og er de på hjul gjør en rommet fleksibelt for både små og store arealer.

f. Dokumentasjon av arbeidet i barnehagen

Barnehagelovens forskrift legger føringer for at det pedagogiske arbeidet skal presenteres. Dermed er det nødvendig å ha vegger, lys og areal som sørger for optimal utnyttelse av den estetiske dimensjonen. Dokumentasjonen bør ivaretas slik at den kan være utgangspunkt for samtale og refleksjon mellom barn og voksne i hverdagen.

g. Valg av tomt og byggets plassering

Barnehagene bør legges til gode tomter som ivaretar at barnet oppholder seg mange timer hver dag, og trenger allsidige utfordringer. Barns utvikling og helse skal ha høy prioritet. Kunnskapsløftets «*Veileder for utforming av barnehagens arealer*» (2006) holder frem naturmark med ulendt terreng som egnet for utvikling av fysiske ferdigheter. Nær bygget er det viktig med flate adkomstvennlige partier. Plassering midt i boligfelt kan gi både ønskede og uønskede konsekvenser. Det er praktisk å levere barna i kort avstand fra hjemmet. Samtidig medfører en barnehage økt trafikk i forbindelse med levering og henting. Solrike uterom bør vernes for vind.

5. Estimert barnetallsutvikling og behovsutvikling frem til 2025.

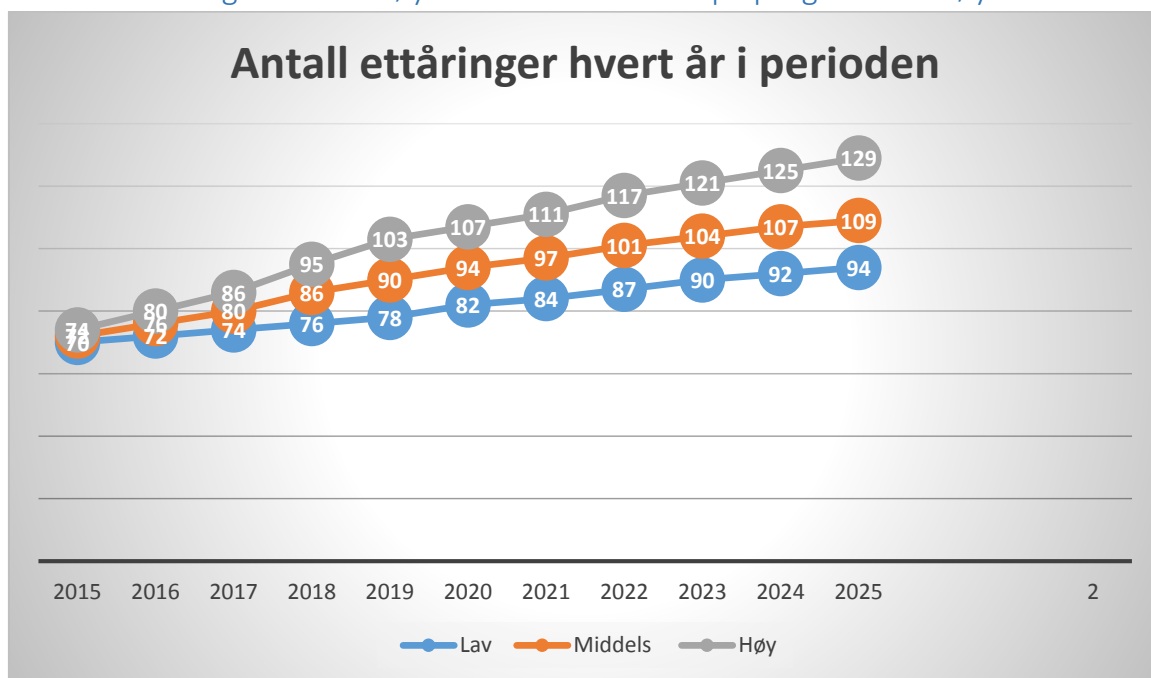
a. Kommuneinndeling

Rennesøy kommune har ikke kretsinnndeling. Innbyggerne søker og må prioritere 4 barnehager de ønsker plass i. De fleste velger barnehager nær hjemmet, arbeidssted eller nær hovedtrafikkåre. Kommunen har tre barnehager på Rennesøy, en på Mosterøy, en på Bru og en på Vestre Åmøy. Vedtektene for barnehagene inneholder opptakskriterier og regler for hvem som skal prioriteres ved opptak. Per i dag er det få som søker Østhusvik barnehage, og det er primært ved tildeling Østhusvik versus Vikevåg vi får klager, fordi foresatte må kjøre via Østhusvik for å levere. Klager får vi også ved tildeling på Vestre Åmøy og Bru når foresatte ikke har tilhørighet her, og må kjøre inn ekstra for levering før en kjører til jobb. Dette må legges til grunn ved utbygging av nye barnehager.

b. Boligbygging

Flere byggefelt er planlagt utbygd i Rennesøy, og det er ledige hus både i Østhusvik og nytt byggefelt under utbygging i Skorpefjell. I Vikevåg skal det bygges 25 rekkehus. I hvilken grad byggene realiseres, selges og hastigheten dette skjer i, har betydning for estimering av barnetall og dernest behov for nye barnehager. Rennesøy kommune har politisk vedtak på at Skorpefjell 2 skal bygges ut neste gang ny barnehage skal bygges. Denne barnehagen ligger langs hovedtrafikkåre, og vil imøtekomme behov for tilgjengelighet når det gjelder barnehageplasstildeling uavhengig av bosted i kommunen.

c. Antall ettåringer i Rennesøy 2015 – 2025 basert på prognoseverktøyet KOMPAS

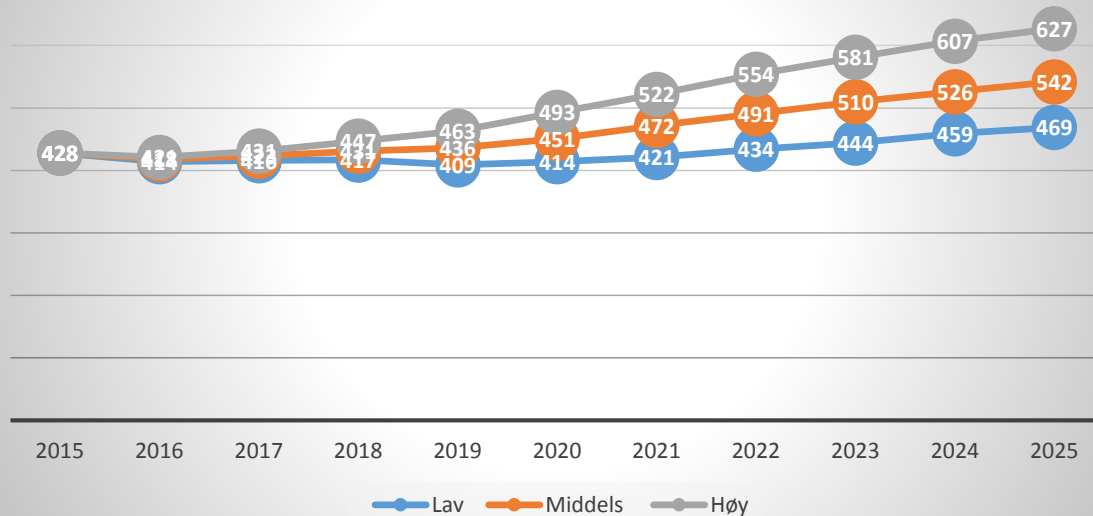

Per 2014 benytter 1- og 2 åringer 50 % av antall plasser. 33 % av barna er under 3 år, men opptar flere plasser fordi de beslaglegger større del av areal, 5,33 m² mot 4 m² og dobbel voksentetthet. I og med at bruk av barnehage øker også for de yngste, er det grunn til å tro at dette tallet vedvarer.

d Behov for nye barnehageplasser

Basert på estimert barnetallsutvikling 1-5 år i Rennesøy, vil behovet for barnehageplasser i perioden være som skissert i tabellene nedenfor.

Antall barn med rett til barnehageplass

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
Høy	428	421	431	447	463	493	522	554	581	607	627	
Økning per år			+3	+16	+16	+30	+29	+32	+27	+26	+20	199 166**
<3			2	10,56	10,56	20	19,14	21,12	17,82	17,16	13,2	
>3			2	10,72	10,72	20	19,43	21,44	18,09	17,42	13,4	
Middels	428	418	423	431	436	451	472	491	510	526	542	
Økning per år				+3	+5	+16	+21	+29	+19	+16	+16	135 112,7**
3-års-grense ut-regning				2 2	3,3 3,35	10,56 10,72	13,86 14,07	19,14 19,43	12,54 12,73	10,56 10,72	10,56 10,72	
Lav	428	414	416	417	409	414	421	434	444	459	469	
Økning per år		Reduksjon fra forutgående år, og derfor innenfor hva vi har kapasitet til i eksisterende bygg.						+6	+10	+16	+10	41 34,2
3-års-grense ut-regning								3,96 4,02	6,6 6,7	10,56 10,72	6,6 6,7	

- 09-kull estimert lavt mot særskilt høyt 08-kull, derfor nedgang 2016
- ** aldersjusterte plasser

Kapasitet i dag

	Flat arealnorm	Småbarns arealnorm			

Barnehage	Ut fra arealnorm på 4m2 *	Plasser innberegnet 33 % under 3 år	Antall barn per 30.09.14	Innrapportert pr 15.des 2013	Kommentar
Vikevåg – 470m2	117,5	98,1	96	90	
Rennesøy – 200,5 m2	50,13	41,9	45	44	
Østhusvik – 350 m2	87,5	73,4	65	77	
Vestre Åmøy - 364	91	76	39	57	
Bru – 410m2	102,5	85,6	58	54	
Skorpefjell 556,2	139,05	116	58	43	
Totalt	588,13	491	361	365	

*ikke hensynstatt at byggene er ferdigstilt med tanke på aldersblanding, småbarnsavdeling, stor avdeling. Det kan dermed være bygningstekniske begrensninger som gjør at byggene ikke er egnet til å romme antall plasser oppgitt i kolonne 2 fra venstre i tillegg til at aldersblanding får betydning som utregnet i kolonne 3.

Etter opptaket i 2014 står følgende ledig per 30.sep:

Vestre Åmøy	1 avd og 2 ledige småbarnsplasser.
Skorpefjell	2 avdelinger
Østhusvik og Bru	Samlet 1 avd i ledige plasser med tilgjengelig bemanning

Når vi tar utgangspunkt i at vi i dag etter opptaket 2014 har ledig 4 avdelinger, utgjør det 60 aldersblandede plasser eller 76 plasser over 3 år. Dette tallet samsvarer ikke med tabellen ovenfor hvor det står oppgitt ledig kapasitet på 130 plasser. Dette tallet på 130 ledige plasser forutsetter optimal arealutnyttelse, hvilket vi ikke har mulighet for i flere av de eldre byggene slik de er per i dag. Ved ombygging av for eksempel Bru barnehage kan dette endres. Her er det store arealer i dag som ikke kan benyttes i arealnorm grunnet utforming.

6. Plan og utfordringer tilknyttet å møte behov for nye barnehageplasser

Estimering av barnetall i Rennesøy kommune frem til 2025 gir grunnlag for vurdering av behov for nye barnehageplasser. I dette kapitlet vurderer vi utfordringer tilknyttet utbyggingen, samt redegjør for planlegging som kan imøtekomme behovet. Ved å legge middels vekstkurve til grunn, har Rennesøy kommune ledige barnehageplasser tom 2022. Dersom vi legger høy vekstkurve til grunn, har vi ledig kapasitet tom opptaket 2019, men da med manko på kun 2 plasser. Tatt fødselstallene 2014 i betraktning, tyder det på at vi også ved høy vekst har kapasitet til og med 2020. Skorpefjell 2 er i økonomiplanen planlagt å ferdigstilles anslagsvis 2016/2017.

Utbygging av Skorpefjell 2 med 139,4 plasser vil ved høy vekst imøtekomme behov for barnehageplasser til og med opptaket 2023, men da regnet ut fra plasser med arealnorm 4%.

Gjennomsnittlig aldersblanding medfører at reelt barnetall vil være 116,7, hvilket overstiges ved opptaket i 2022 med 21 barn (enten barn over tre år eller plasser over under 3 år generert ut fra behov for de under 3). Ved middels vekst vil utbygging av Skorpefjell 2 være tilstrekkelig tom 2025 gitt kun plasser over 3 år. Innberegnet aldersblandede barnehager inntreffer utbyggingsbehovet med ferdigstillelse i 2024. (Utregning: optimalt antall plasser regnes om til aldersblandede plasser, og antall barn født hvert år trekkes aldersjustert fra og med 2025 og tilbake i tid.)

Disse kalkylene signaliserer behov for utbygging etter Skorpefjell 2 er ferdigstilt til 2022 eller 2024, avhengig av befolkningsveksten. Derfor er det viktig å behandle barnehagebruksplanen årlig i forbindelse med økonomiplan for å vurdere utbyggingsbehov av både Skorpefjell 2 og bygget deretter. Hvert 4 år bør også planen justeres frem med 4 år for å kalkulere forlenget periode.

a. utfordringer

Det er ulike utfordringer knyttet til barnehageutbygging. Rennesøy kommune har ikke private barnehager, og i 2014 heller ikke under planlegging. Det muliggjør felles planlegging, bruk og samordning av tjenestetilbudet. I dag er det fri etableringsrett og alle som ønsker det kan starte privat barnehage. Ingen nye virksomheter har krav på tilskudd, og eventuelt tilskudd er avhengig av godkjenning i kommunestyret. En slik godkjenning er avhengig av om kommunen har behov for nye plasser for å kunne følge barnehagelovens krav om rett til barnehageplass, jamfør behovet for årlig oppdatering av barnehagebruksplanen.

b. Barnehagerett og telledato

Videre er det foreløpig ikke vedtatt utvidelse til to opptak i året, hvilket på gitte tidspunkt ville ført til optimal kapasitetsutnyttelse av arealnorm. Statlige overføringer ut fra telledato setter begrensinger for å iverksette to barnehageopptak i året. Rennesøy kommune mottar ikke støtte for barn uten rett til barnehageplass, og dermed vil det å benytte plasser til barn uten rett til plass måtte finansieres av kommunens egne midler. For en avdeling vil det ha en årseffekt på ca. 3 millioner kroner. Kommunen kan vurdere å ta inn barn uten rett til barnehageplass dersom det er ledige plasser midt i året med tilgjengelig pedagogtetthet. De med rett til barnehagerett er barn født innen august året før de fyller ett år. Utover det er Rennesøy kommune fleksible med opptak av barn uten rett all den tid pedagognormen er tilstrekkelig, og ikke utløser ikke-budsjetterte/ikke-refunderbare utgifter.

c. Barnehagerett i nærmiljøet

Kommunen skal etter barnehageloven tilpasse utbyggingsmønster og driftsformer til lokale forhold og behov. Av miljø-, trafikkmessige og familiære årsaker bør det være tilgang til barnehager i nærmiljøet. utfordringen er at behovet for plasser endrer seg over tid, særlig i en vekstkommune som Rennesøy, hvor byggefelt befolkes av mange småbarnsfamilier. Behovet for mange plasser i nærmiljøet er stort i en periode, men deretter kan det være andre steder i kommunen behovet for barnehageplasser oppstår. Mange foresatte velger også barnehage langs kjørerute til jobb, hvilket primært er i retning Stavanger. Vedtektene for barnehagene gir prioriteringer for opptak, og rett til barnehageplass i nærmiljøet er ikke vedtektsfestet. Per i dag er det størst press på barnehagene i Vikevåg, og her planlegges også utbygging av nytt boligfelt på 25 hus. Neste planlagte barnehageutbygging er lagt til Skorpefjell, hvilket er langs hovedtrafikkåre. Avstandene i Rennesøy kommune er ikke veldig store, men mange kvier seg for unødig kjøring gjennom tunnelene, for å levere i barnehage. Flere er også uvillige til barnehageplass i Østhusvik når de bor i Vikevåg, og gjerne skal videre til Stavanger på jobb. Fra politisk hold er det rettet en oppfordring til kommunen om å tildele plasser slik at beboere i Østhusvik benytter barnehagen i Østhusvik, som i henhold til trafikkårer er den barnehagen som ligger mest ugunstig plassert for beboere i andre deler av

kommunen, som oftest skal til Stavanger. I dag står alle innbyggerne i Rennesøy fritt til å søke den barnehagen de ønsker uavhengig av bosted.

d. Plan for å møte behovet for nye barnehageplasser

I årsmeldingene Rennesøy kommune har sendt Utdanningsdirektoratet foreligger en byggeierdimensjonering på 4.0 og 5,5 %. Flere av de nyere byggene er bygd med tanke på fleksibilitet i gruppesammensetning, og er slik en balansert arealnorm lagt til grunn. Eksempelvis er 108 barn lagt til grunn i Skorpefjell barnehage. Dette innebærer 108 barn hvorav mange av dem er under 3 år og dermed opptar 2 plasser. Reelt sett kan Skorpefjell ta imot opp til 139 barn, forutsatt at alle er over 3 år. Det vil trolig ikke bli en realitet å ha barnehager med bare barn over 3 år. I og med at byggene er dimensjonert for blandet alderssammensetning, vil selve rominndelingen heller ikke være optimal til barnehager med rene barnegrupper på enten under eller over 3 år. Rennesøy barnehage er den eneste barnehagen som egner seg til å være en ren 1-3 års barnehage.

Oversikten viser at Rennesøy kommune med middels vekst har behov for 135 nye plasser i løpet av perioden. Med høy vekst vil kommunen ha behov for 199 nye plasser. Planlagte boligfelt ligger i Vikevåg, Eltarvåg, Sørbø og Skorpefjell. Flere hus er under utbygging i Østhusvik i et felt på 12 hus. I tillegg har det de senere årene blitt bygget ut 40 hus på Østhusvik, hvilket overgår planlagt boligprogram med estimat på 4 hus per år. Dette innebærer at behovene for nye barnehageplasser er tilknyttet Vikevåg-området og Skorpefjell. Skorpefjell er egnet utbyggingssted grunnet infrastruktur til flere deler av kommunen. Vikevåg er egnet utbyggingssted grunnet planlagt boligutbygging kombinert med infrastruktur på selve Rennesøya, samt korteste avstand fra sørliggende øyer når en må gjennom tunnelen. Videre ligger skolene i kommunen lokalisert i eller nær disse områdene; Mosterøy skole nær Skorpefjell og Vikevåg og Rennesøy skole i Vikevåg. Dette medfører miljøvennlige og tidsbesparende kjøremønstre for brukerne.

e. Oppsummering av tiltak

Det er i Vikevåg og Skorpefjell behovet for barnehageplasser er størst, med tanke på utbygging av nye felt og egnet infrastruktur. Samtidig knyttes det stor usikkerhet til om estimert(fremskrevet) befolkningsvekst inntreffer, og årlige fødselstall og befolkningsvekst må vurderes for å justere behov for barnehageplasser i perioden. Reelle tall viser at planlagt utbygging av Skorpefjell 2 i 2016 kan utettes minst 2 år, men dette må sees i lys av reelle fødselstall hvert år per 31.august.

7. Økonomiske konsekvenser

Utbygging av barnehage er kostbart, og kommer i tillegg til utbygging av blant annet Vikevåg skule. Reell befolkningsvekst i 2014 er på 0,08 per august, mot estimert høy vekst på 3% og erfart tidligere vekst på 4%. Det innebærer at behov for snarlig utbygging av ny barnehage er svært usikkert. Vurdering av behov må gjøres årlig og økonomiplan må justeres for det i 4-årsperioden. Dersom vi avventer utbygging av Skorpefjell 2, og på uheldig vis kommer til kort på barnehageplasser, kan lokaler i Nye Vikevåg skule brukes i en mellomperiode, til barnehagen ferdigstilles. Skorpefjell 2 er estimert til 26 millioner (Økonomiplan 2013-2017).

Videre bør kommunen vurdere utstrakt tilbud av deltids plasser i barnehagene. I dag kan foresatte velge 40%, 60%, 80 % og 100 % stilling. Lovverket tilsier at vi skal ha pedagogdekning per dekning, og to barn kan ikke dele en 100% plass og sortere under samme pedagog. Hvert barn utløser en pedagog uavhengig av størrelse på barnehageplass. Dette er en kostbar ordning, og kommunen bør vurdere å redusere til 100% og 50 % plasser. Det vil fremdeles være kostbart med deltids plass, men omfanget blir trolig mindre. Trenden i opptakene er også at de fleste i dag søker 100% plasser i

barnehagene. Prisen er kraftig redusert de siste årene, og foresatte opplever det økonomisk håndterlig å ha 100% plass. V

Før eventuell utbygging av Skorpefjell 2 i perioden, kan Bru barnehage arealutnyttet bedre enn tilfellet er i dag med barnehage i en ombygd skole. Bru er planlagt rehabilitert i 2016/2017 med total kostnadsramme på 10 millioner (Økonomiplan 2013-2017). I den forbindelse må optimal arealutnyttelse legges til grunn. Bakdelen med oppjustering av antall plasser på Bru, er at vi ikke treffer behovet for barnehageplasser på selve Rennesøya og tilknyttet kjøremønster til Stavanger. Flere vil da måtte takke ja til et tilbud i barnehage, som de mener er ugunstig i forhold til logistikk og nærmiljø. Økning i antall barnehageplasser i Bru barnehage ved rehabilitering, bør vurderes opp mot hvor behovet for barnehageplasser er, dvs Vikevåg og Skorpefjell.

b. Barnehagens størrelse

Rennesøy kommune har nå gjort seg erfaringer med ulike bygg, og drar veksler på erfaring av brukervennlighet, optimal arealplanlegging og dermed kostnadsberegning. Stortingsmelding 24 sier at det er barnehageeier som må vurdere utbyggingsnorm; avdelingsfrie eller avdelingsbarnehager. Brukerundersøkelser i de ulike barnehagene kan også legges til grunn for hvordan ansatte, foresatte og barn trives med fysiske utforminger i hverdagen.

8. Oppsummering

Det er vanskelig å forutsi befolkningsveksten i Rennesøy kommune de neste årene. I 2014 har vi opplevd en bråstopp. Dette kan skyldes tilfeldigheter og således raskt komme opp på 2013-nivå. Det kan også bety at omkringliggende kommuners utbygging reduserer bygging på Rennesøy. Både Sandnes, Randaberg og Stavanger fortetter og bygger ut. I og med at prognosene er usikre, må barnehagebruksplanen revideres årlig for å planlegge utbygging i riktig tid. Per i dag har vi god kapasitet i barnehagene, og Skorpefjell 2 kan utsettes i forhold til opprinnelig utbygging i 2016/2017. Bru barnehage skal rehabiliteres i 2017/18, men her må rehabiliteringen og eventuell økning i barnehageplasser vurderes opp mot hvor kommunens innbyggere har behov for barnehageplasser. I dag er behovet størst i Vikevåg og Skorpefjell.